

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudcem JUDr. Pavlem Kumprechtem ve věci žalobce **Ing. L. K.**, bytem X, proti žalovanému **Krajskému úřadu Královéhradeckého kraje**, se sídlem Pivovarské nám. 1245, Hradec Králové 3, PSČ 500 03, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 10. 2009, zn. 19177/VZ/2009, t a k t o :

I. Rozhodnutí Krajského úřadu Královéhradeckého kraje ze dne 20. 10. 2009, zn. 19177/VZ/2009, a usnesení Komise k projednávání přestupků Města Chlumeck nad Cidlinou ze dne 31. srpna 2009, č.j. SPR 3439/09 355/2009-Pan, se z r u š u j í a věc se v r a c í žalovanému k dalšímu řízení.

II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci na nákladech řízení částku 2.072,-- Kč, a to do osmi dnů od právní moci tohoto rozsudku

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou došlou Krajskému soudu v Hradci Králové dne 18. 12. 2009 se žalobce domáhal přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 10. 2009, zn. 19177/VZ/2009, kterým bylo zamítnuto jeho odvolání proti usnesení Komise k projednávání přestupků Města Chlumeck nad Cidlinou ze dne 31. srpna 2009, č.j. SPR 3439/09 355/2009-Pan,

jímž bylo žalobci odepřeno nahlédnout do spisu č. j. P 54,55/2009, a toto potvrzeno. Žalovanému v ní předně souhrnně vytýkal, že se nevypořádal s jeho odvolacími námitkami, čímž měl porušit § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, v platném znění (dále jen „správní řád“), stanovící požadavky na odůvodnění správního rozhodnutí, že nerespektoval svůj precedens ze dne 27. 5. 2009, č.j. 8309/VZ/2009, a principy dobré správy. Poté své námitky specifikoval odkazy na jednotlivá ustanovení Ústavy České republiky, Listiny základních práv a svobod, správního řádu a praxi Kanceláře veřejného ochránce práv v souvislosti s principy dobré správy. Z toho dovozoval, že mu bylo odepřeno nahlédnout do uvedeného spisu neprávem. Vzhledem k tomu navrhoval žalované rozhodnutí zrušit a věc žalovanému vrátit s příslušným právním názorem k dalšímu řízení.

Žalovaný se vyjádřil k žalobě podáním ze dne 8. 3. 2010. V něm k otázce nahlížení do spisu mimo jiné uvedl, že dne 18. 5. 2009 bylo prvostupňovému správnímu orgánu doručeno oznámení Policie České republiky č. j. KRPH-14629-10/PŘ-2009-050212, o přestupcích proti občanskému soužití podle § 49 odst. 1 písm. a) a c) zákona ČNR č. 200/1990 Sb., o přestupcích, v platném znění (dále jen „přestupkový zákon“), z jejichž spáchání byli podezřelí J. V. a Ing. L. K.. J. V. se měl dopustit přestupku tím, že dne 18. 4. 2009 při dohadování o spornou hranici pozemků X nevrátil žalobci jeden list geodetického záznamu k vytyčení pozemku a napřáhl se směrem k němu a jeho dceři, Ing. L. K., s náznakem úderu. Ing. L. K. se měla přestupku dopustit vůči J. V. tím, že mu vulgárně nadávala, že je zloděj a svině. Protože tyto dva údajné skutky spolu souvisely, byly ve smyslu ust. § 57 odst. 2 přestupkového zákona šetřeny společně. Jelikož prvostupňový správní orgán nezahájil řízení ani věc neodložil či nepostoupil jinému orgánu v zákonné lhůtě 60 dní, vyzval ho žalovaný přípisem ze dne 3. 8. 2009, čj. 14494/VZ/2009, na základě žádosti žalobce o ochranu před nečinností, ke zjednání nápravy. Na základě toho předvolala přestupková komise žalobce k podání vysvětlení na 11. 8. 2009 a 3. 9. 2009.

Dne 31. 8. 2009 v 11:00 hodin se žalobce dostavil spolu se svojí dcerou Ing. L. K. k přestupkové komisi a požádal o nahlédnutí do spisu ve věci sp. zn. P 54,55/2009. Nahlédnutí mu bylo odepřeno a zároveň o tom bylo vydáno usnesení čj. SPR 3439/09 355/2009-Pan. Bylo vycházeno z toho, že v době, kdy žalobce požádal o umožnění nahlédnutí do spisu, nebylo ještě zahájeno přestupkové řízení ani z moci úřední, ani na návrh ve smyslu ust. § 68 odst. 1 a 2 přestupkového zákona, a proto nemohl být žalobce ani účastníkem řízení. Nebyl ani osobou poškozenou, když policii při podání vysvětlení dne 18. 4. 2009 uvedl, že jemu ani jeho dceři z jednání podezřelého J. V. žádná škoda nevznikla (viz úřední záznam o podání vysvětlení ze dne 18. 4. 2009), přičemž případný nárok na náhradu majetkové škody nemohl uplatnit, neboť přestupkové řízení nebylo v dané věci vůbec zahájeno. Právě vzhledem k těmto skutečnostem dospěl žalovaný shodně s prvostupňovým správním orgánem k závěru, že se žalobce nebyl účastníkem řízení o přestupku a nespadal do okruhu osob

oprávněných k nahlížení do spisu ve smyslu § 38 odst. 1 správního řádu. S ohledem na to, že žalobce i přes poučení a výzvu přestupkové komise odmítl prokázat právní zájem nebo jiný vážný důvod ve smyslu § 38 odst. 2 správního řádu, pro který by mu bylo možno vyhovět, nemohl ho prvostupňový správní orgán považovat ani za jinou osobu oprávněnou k nahlédnutí do spisu na základě ust. § 38 odst. 2 správního řádu. Poté se žalovaný podrobně vyjádřil k žalobním námitkám ohledně údajného porušení jednotlivých ustanovení žalobcem zmíněných právních předpisů, přičemž navrhoval žalobu zamítnout.

S obsahem vyjádření žalovaného k žalobě byl žalobce seznámen. Krajský soud mu totiž zaslal jeho stejnopis, přičemž jej vyzval k replice k němu. Žalobce v ní setrval na svých dosavadních námitkách. Poukazoval přitom na to, že o nahlížení do spisu požádal z důvodu řádného vyřešení věci. Jelikož mu to však nebylo umožněno, bylo podle něho rozhodnuto ve věci nezákonným způsobem, a to odložením věci pro důkazní nouzi. Jen na základě výsledku J. V. ml. Nesprávnost postupu Komise k projednávání přestupků Města Chlumec nad Cidlinou dále odůvodňoval na pozadí rozsudků Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 3. 2010, č.j. 3 Ads 128/2009-71, a ze dne 13. 12. 2006, č.j. 5 As 3/2006-70. Návrh na rozhodnutí ve věci učinil stejný jako v žalobě.

Krajský soud přezkoumal žalované rozhodnutí podle části třetí, hlavy první a druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, v platném znění (dále jen „s.ř.s.“), a to bez nařízení jednání, neboť v dané věci zrušil žalované rozhodnutí pro jeho nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů (viz dále odůvodnění a § 76 odst. 1 písm. a) s.ř.s.). Dospěl přitom k následujícím zjištěním a právním závěrům.

V přezkoumávané věci šlo o to, zda měl žalobce dne 31. 8. 2009, kdy se dostavil na Městský úřad Chlumec nad Cidlinou, právo nahlédnout do jeho spisu sp. zn. P 54/55/2009 či nikoliv. Žalobci, který je na příslušném záznamu o tom označen jako „poškozený“, to nebylo umožněno. V záznamu (viz č.l. 29 správního spisu prvoinstančního správního orgánu) se k tomu uvádí:

„Nahlédnutí do spisu nebylo jmenovanému podle přestupkového zákona umožněno, protože řízení nebylo zahájeno a tudíž nejsou žádní účastníci řízení.

Dále lze umožnit nahlédnout do spisu podle správního řádu, je však nutné z jejich strany prokázat právní zájem nebo jiný vážný důvod. To však jmenovaný na žádost předsedy Komise neučinil.“

Krajský soud ze správního spisu rovněž zjistil, že žalobce oznámil dne 18. 4. 2009 na obvodním oddělení Policie České republiky v Chlumci nad Cidlinou skutečnosti, v nichž byly spatřovány přestupky proti občanskému soužití dle § 49 odst. 1 písm. a) a c) přestupkového zákona. Oznámení žalobce o přestupku postoupil policejní orgán na

jeho žádost k projednání Městskému úřadu Chlumec nad Cidlinou. O tom zároveň žalobce informoval (viz jeho podání ze dne 15. května 2009, č.j. KRP-14629-11/PŘ-2009-050212).

Dopisem Komise k projednávání přestupků Města Chlumec nad Cidlinou ze dne 29. července 2009, zn. SPR 2993/09 355/2009-Pan, byl žalobce předvolán k podání vysvětlení k prověření došlého oznámení o přestupku, a to na úterý dne 11. srpna 2009, následně však byl stanoven nový termín – čtvrtek 3. září 2009. Ani k jednomu z uvedených jednání však nedošlo.

Na základě tohoto skutkového stavu věci dospěl krajský soud k následujícím právním závěrům.

Problematiku nahlížení do správních spisů, jimiž jsou i spisy související s projednáváním přestupků, upravuje správní řád v § 38. Přestupkový zákon totiž žádnou zvláštní úpravu v tomto směru neobsahuje, a proto se podle jeho § 51 na řízení o přestupcích vztahují obecné předpisy o správním řízení. Skutečnosti proto neodpovídá ta část shora uvedeného záznamu ze dne 31. 8. 2009, podle níž nebylo žalobci umožněno nahlédnout do spisu podle přestupkového zákona. Ustanovení § 38 správního řádu pak rozděluje subjekty, jímž lze umožnit nahlížení do spisu, na dvě skupiny.

Do první z ní patří účastníci řízení (viz odstavec 1 citovaného ustanovení). Těmi jsou v řízení o přestupku a) obviněný z přestupku, b) poškozený, pokud jde o projednávání náhrady majetkové škody způsobené přestupkem, c) vlastník věci, která může být zabrána nebo byla zabrána, v části řízení týkající se zabránění věci a d) navrhovatel, na jehož návrh bylo zahájeno řízení o přestupku podle § 68 odst. 1 (viz § 72 přestupkového zákona). Pouhým dojitím samotného oznámení o přestupcích však přestupkové řízení zahájeno nebylo, a proto v dané věci není možno ani mluvit o účastnících řízení v uvedeném smyslu. Žalovanému proto bylo třeba přisvědčit v tom, že žalobcově žádosti o nahlédnutí do daného správního spisu nebylo možno vyhovět podle § 38 odst. 1 správního řádu.

Jiná je však situace při aplikaci ustanovení § 38 odst. 2 správního řádu. Podle něho vedle účastníků řízení a jejich zástupců umožní správní orgán nahlédnout do spisu též jiným osobám, ovšem jen tehdy, prokáží-li právní zájem nebo jiný vážný důvod a nebude-li tím porušeno právo některého z účastníků, popřípadě dalších dotčených osob anebo veřejný zájem.

Žalobcovu požadavku nebylo vyhověno s tím, že odmítl svůj právní zájem nebo jiný vážný důvod prokázat. V tomto závěru však spatřuje krajský soud s ohledem na okolnosti dané věci přepjatý formalismus. Nelze totiž nevidět, že to bylo právě žalobcovo oznámení o přestupku, které dalo základ danému spisu, že se žalobce dožadoval

nahlédnutí do spisu nepochybně v souvislosti s jeho předvoláním k podání vysvětlení k prověření došlého oznámení o přestupku a že měl proto právo vědět, jak bylo s takovým spisem od jeho oznámení nakládáno. V této souvislosti si je totiž třeba uvědomit, že citované ustanovení dopadá na celou řadu subjektů s širokou škálou jejich zájmů, a to od osob, které nemají s věcí osobně vůbec nic společného a jejich zájem nahlédnout do spisu je veden např. zájmy publicistickými, pedagogickými, vědeckými atd., až po osoby (oznamovatele přestupků), jejichž vyjádření či stanoviska jsou součástí daného spisu a jichž se proto jejich obsah a vývoj osobně více či méně dotýká. Tak jako žalobce. Mezi těmito osobami z hlediska jejich zájmů nahlédnout do spisu rozhodně nelze učinit rovnítko, když ani v zákoně nelze pamatovat na všechny v úvahu přicházející eventuality. To musí být vždy věcí posouzení každého jednotlivého případu, tedy ani ustanovení § 38 odst. 2 správního řádu nelze aplikovat paušálně.

A právě na základě těchto skutečností a vzhledem ke konkrétním okolnostem dané věci (vzájemné neshody žalobce s osobou, na kterou podal oznámení o spáchání přestupku ohledně vedení vzájemné pozemkové hranice) má krajský soud zato, že již pouhý fakt, že žalobce oznámení o přestupku učinil, byť prostřednictvím policejního orgánu, mu založilo onen právní zájem nebo jiný vážný důvod k nahlédnutí do spisu na základě něho vzniklého. V případě žalobce o něm nebylo důvodů vůbec pochybovat, a proto ani po něm chtít, aby jej dále prokazoval, když požadovaná skutečnost vyplývala přímo ze spisu. Jinými slovy, ten, kdo chce nahlížet do spisu, musí samozřejmě prokazovat důvod, jenž k tomu má a pokud k výzvě správního orgánu nesdělí nic, tak správní orgán není oprávněn za tuto osobu tento důvod zjišťovat. To ovšem neplatí pro případ nahlížení do spisu z důvodu, který mohl a byl schopen správní orgán zjistit sám ze správního spisu. Tak jako tomu bylo v daném případě.

Ostatně prvoinstanční správní orgán přistupoval k žalobci jako k poškozenému, když jej podáním ze dne 9. prosince 2009, zn. SPR 4807/09 355/2009-Pan, podle § 66 odst. 3 písm. a) přestupkového zákona vyrozuměl o odložení jeho oznámení ve věci „přestupků dle ust. § 49 odst. 1 písm. a) a c)“ citovaného předpisu. Tedy pohlížel na žalobce jako na potencionálního účastníka možného přestupkového řízení (viz § 75 písm. b/ přestupkového zákona), byť to nakonec zahájeno nebylo. Rovněž tato skutečnost zakládala žalobci onen právní zájem nebo jiný vážný důvod k nahlédnutí do spisu, jenž nebylo třeba ve smyslu výše uvedeného dále prokazovat. Naopak jeho neakceptace mohla vytvořit situaci (a podle žalobce vytvořila), že správní orgán dojde při odložení oznámeného přestupku k chybnému závěru. O to více je žádoucí, aby v takovýchto případech v souladu se základními zásadami činnosti správních orgánů nebylo přistupováno k otázkám nahlížení do spisů nadměrně restriktivním způsobem, jako v dané věci.

To samozřejmě neznamena, že by měl být automaticky každý oznamovatel přestupku bez dalšího oprávněným k nahlížení do spisu podle § 38 odst. 2 správního řádu. Je mezi nimi nutno dále diferencovat tak, aby podáváním podobných podnětů

nedocházelo ke zneužívání těchto práv za účelem opatření si informací všeho druhu. Právě proto je také v § 38 odst. 2 správního řádu dovětek, že nahlédnutím do spisu nesmí být porušeno právo některého z účastníků, popřípadě dalších dotčených osob anebo veřejný zájem. Tím vším a ve vzájemné spojitosti se však prvoinstanční správní orgán nezabýval, když se omezil na strohé konstatování jinak příslušného zákonného ustanovení a v tomto směru bylo jeho správní uvážení neúplné.

Lze tak shrnout, že prvoinstanční správní orgán své usnesení, jímž žalobci odepřel nahlédnout do spisu č. j. P 54,55/2009, řádně neodůvodnil z pohledu § 38 odst. 2 správního řádu, přičemž své úvahy, které jej k rozhodnutí vedly, nerozvedl přezkoumatelným způsobem. Nezkoumal věc ve všech souvislostech a s vědomím toho, že oznamovatelům přestupků je namíste nahlížení do spisů umožňovat, pokud tím nebude porušeno právo některého z účastníků, popřípadě dalších dotčených osob anebo veřejný zájem. Dlužno přitom poznamenat, že spis lze zpřístupnit i zčásti. Žalovaný tyto vady nezjistil a neodstranil je, v důsledku čehož jak prvoinstanční správní rozhodnutí, tak žalované rozhodnutí trpí stejnými vadami, jsou nepřezkoumatelná pro nedostatek důvodů. Vzhledem k tomu je krajský soud bez jednání podle § 76 odst. 1 písm. a) s.ř.s. zrušil a věc žalovanému vrátil k dalšímu řízení (viz § 78 odst. 3 a 4 s.ř.s.). V něm budou správní orgány vázány právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (viz § 78 odst. 5 s.ř.s.).

Žalobce byl ve věci úspěšný, a proto má nárok na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s.ř.s.). Jeho důvodně vynaloženými náklady soudního řízení byly zaplacený soudní poplatek ve výši 2.000,-- Kč a poštovné ve výši 72,-- Kč za podání žaloby a zaslání repliky ke krajskému soudu. Náhrada nákladů řízení celkem tak činí 2.072,-- Kč.

P o u č e n í :

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s.ř.s.).

Proti pravomocnému rozhodnutí je přípustná kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu, kterou lze podat z důvodů a za podmínek uvedených v § 102 a násl. s.ř.s. ve lhůtě dvou týdnů po doručení rozhodnutí prostřednictvím Krajského soudu v Hradci Králové. Pro tento případ by musel být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie (§ 105 odst. 2 s.ř.s.).

V Hradci Králové dne 13. října 2010

JUDr. Pavel Kumprecht, v.r.
samosoudce